

**SUD EVROPSKE UNIJE ZA SLUŽBENIČKE SPOROVE KAO
PRIMJER MOGUĆEG PRAVCA RAZVOJA NACIONALNIH
PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA**

**EUROPEAN UNION CIVIL SERVICE TRIBUNAL AS AN EXAMPLE
OF THE POSSIBLE LAW OF DEVELOPMENT OF NATIONAL
JUDICIAL INSTITUTIONS**

Stručni članak

Mag. Iur. Merima Čolakhodžić*

Sažetak

Ugovor iz Nice 2003. godine predvidio je mogućnost osnivanja specijalizovanih sudova Evropske unije. Slijedeći date preporuke, Vijeće Evropske unije je 2004. godine osnovalo Sud Evropske unije za službeničke sporove, odnosno Službenički sud, čija je nadležnost bila odlučivanje u sporovima između Evropske unije i njenih službenika. Ovaj zadatak je do tada obavljao Opći sud Evropske unije. Kako se konstantno povećavao broj predmeta, a postupci rješavanja predugo trajali, zakonodavac je odlučio povećati broj sudija Općeg suda Evropske unije sa četrdeset i sedam na pedeset i šest, i istovremeno prenijeti nadležnosti Službeničkog suda Općem sudu Evropske unije. Tako je Službenički sud prestao sa radom u septembru 2016. godine. Bez obzira na gašenje ove specijalizovane pravosudne institucije, njena uloga može služiti kao primjer mogućeg pravca razvoja nacionalnih pravosudnih institucija zemalja članica Evropske unije, ali i konkretno Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir obimnost administracije, kao i ulogu i status državnih službenika koji su personifikacija institucija javne vlasti, javlja se potreba za osnivanjem specijalizovanih odjela u okviru postojećih pravosudnih institucija ili posebnih specijalizovanih institucija koje će se baviti rješavanjem sporova službenika. Dosadašnja sudska praksa je pokazala da redovni sudovi nemaju kapaciteta u meritornom odlučivanju u službeničkim sporovima, što dovodi do neujednačene sudske prakse i pravne nesigurnosti.

Ključne riječi: Sud Evropske unije za službeničke sporove, službenički sporovi, javna služba, institucije vlasti, državni službenici, pravosudne institucije, pravac razvoja, reforma.

---

* Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova, e-mail: merimacolakhodzic@gmail.com

Abstract

The Treaty of Nice provided for the possibility of setting up specialized courts of the European Union. Following the recommendations of the Council of the European Union, the Council of the European Union established the Court of the European Union for civil disputes, i.e. the Court of Justice, whose jurisdiction was to decide on disputes between the European Union and its officials. This task has been carried out by the General Court of the European Union. As the number of cases increased steadily and the resolution procedures were too long, the legislator decided to increase the number of judges of the General Court of the European Union from forty-seven to fifty-six, and at the same time delegate the jurisdiction of the Court of Audit to the General Court of the European Union. Thus, the Court of Appeal ceased its work in September 2016. Notwithstanding the quashing of this specialized judicial institution, its role can serve as an example of the possible direction of the development of national judicial institutions of the member states of the European Union, and specifically Bosnia and Herzegovina. Taking into account the scope of administration, as well as the role and status of civil servants who are the personification of public institutions, there is a need to establish specialized departments within the existing judicial institutions or specialized institutions that will deal with the resolution of employees' disputes. Previous case-law has shown that regular courts do not have the capacity to take meritorious decision-making in civil disputes, leading to uneven judicial practice and legal uncertainty.

Key words: European union civil service tribunal, clerical disputes, public service, government institutions, civil servants, judicial institutions, direction of development, reform.

1. UVOD

Sud Evropske unije za službeničke sporove je činilo sedam sudaca koje je imenovalo Vijeće Evropske unije na mandatni period od šest godina s mogućnošću ponovnog imenovanja, a nakon objave poziva za podnošenje kandidatura i pribavljanja mišljenja posebnog odbora. Prilikom imenovanja sudija, Vijeće je moralo paziti na ujednačen sastav Suda na najširoj mogućoj područnoj geografskoj osnovi i zastupljenosti nacionalnih pravnih sistema. Suci Suda Evropske unije za službeničke sporove imenovali su iz vlastitih redova predsjednika na period od tri godine s mogućnošću ponovnog izbora. Sud je zasjedao u sudskim vijećima od tri suca ili u punom sastavu, ako je to

opravdano složenošću ili važnošću pravnih pitanja o kojima se raspravlja i odlučuje. Suci su imenovali sekretara na period od šest godina. (Misita, 2009)

Službenički sud bio je nadležan za rješavanje evropskih službeničkih sporova u prvom stepenu, obzirom da osoblje svih institucija, tijela, ureda i agencija Evropske unije broji oko četrdeset hiljada osoba. To je u prosjeku značilo rješavanja oko stotinu i pedeset predmeta godišnje. Sporovi o kojima je Sud odlučivao nisu se odnosili samo na pitanja iz radnih odnosa u užem smislu - plata, napredovanje u karijeri, zapošljavanje, disciplinske sankcije, itd., nego i na sistem socijalne sigurnosti - zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje, osiguranje za slučaj ozljede na radu, porodične naknade itd. Sud je bio nadležan za sporove koji su se odnosili na određeno specifično osoblje, poput osoblja Eurojust-a, Europol-a, Evropske centralne banke, Ureda Evropske unije za intelektualno vlasništvo i Evropske službe za vanjsko djelovanje. Protiv odluka Službeničkog suda bilo je moguće u roku od dva mjeseca podnijeti žalbu Općem sudu, ograničenu isključivo na pravna pitanja. Odluke Općeg suda o žalbi mogle u izuzetnim okolnostima biti predmet preispitivanja. Tokom mandata Službeničkog suda, radilo je ukupno četrnaest sudaca iz četrnaest različitih država članica, a doneseno je više od hiljadu i pet stotina presuda. (Sud Evropske unije, <https://www.curia.europa.eu>)

2. POSTUPAK PRED SUDOM EVROPSKE UNIJE ZA SLUŽBENIČKE SPOROVE

Na početku je bitno razjasniti da se radilo o Službeničkom sudu koji nije imao mandat rješavanja sporova između državnih organa uprave i njihovih državnih službenika. Postupak pred Službeničkim sudom vodio se u skladu s odredbama Statuta Suda, posebno odredbama iz Priloga I Statuta, u skladu s njegovim Poslovnikom, kao i u skladu s vezanim propisima. Postupak se pokreće tužbom koju sastavlja advokat i koja se upućuje sekretarijatu Suda. Tužba se mogla podnijeti i elektronskim putem - aplikacija e-Curia. Sekretar dostavlja tužbu suprotnoj stranci. Suprotna stranka može u roku od dva mjeseca podnijeti odgovor na tužbu. Službenički sud može donijeti odluku da je potrebna i druga razmjena pismenih podnesaka. Sve osobe koje mogu dokazati svoj interes za ishod spora o kojem odlučuje Službenički sud, kao i institucije, tijela, uredi i agencije Evropske unije te države članice, mogu biti umješaci u postupku. Umješac podnosi podnesak kojim podupire zahtjev jedne od stranaka ili se istom protivi, a na koji te stranke zatim mogu odgovoriti. Umješac može iznijeti svoja očitovanja i za vrijeme usmenog dijela postupka. Za vrijeme usmenog dijela postupka obično se održava javna rasprava tokom koje suci mogu

postavljati pitanja zastupnicima stranaka ili, ako je potrebno, samim strankama. Sudac izvjestilac sastavlja prethodni izvještaj za raspravu, koji sadrži glavne podatke o predmetu, te određuje tačke na koje se stranke moraju fokusirati u svom usmenom izlaganju. Taj je dokument dostupan javnosti na jeziku postupka. Suci vijećaju na osnovu nacrtu obrazloženja koji sastavlja sudac izvjestilac. Presuda se objavljuje na javnoj raspravi. Postupak pred Službeničkim sudom je besplatan. Bitno je naglasiti da Sud nije pokrivaio troškove advokata ovlaštenog za zastupanje pred sudom države članice, koji stranke mora zastupati pred Sudom. Međutim, stranka koja ne može snositi troškove postupka, može zatražiti besplatnu pravnu pomoć. U svakoj fazi postupka, Službenički sud može pokušati omogućiti mirno rješavanje spora. Tužba podnesena pred Službeničkim sudom ne odgađa izvršenje pobijanog akta, ali se pod specifičnim uslovima može odgoditi ili odrediti druga privremena mjera.

Privremene mjere odobravaju se samo ako su ispunjeni slijedeći uslovi: tužba mora biti osnovana, podnosilac zahtjeva mora dokazati hitnost mjera bez kojih bi pretrpio ozbiljnu i nesagledivu štetu, i na kraju, privremene mjere moraju poštovati uravnoteženi balans između interesa stranaka i općeg interesa. Jezik na kojem je sastavljena tužba je jedan od dvadeset i četiri službena jezika u upotrebi i određuje se kao jezik postupka. Rasprave koje se odvijaju za vrijeme usmenog dijela postupka prevode se simultano, prema potrebi, na različite službene jezike Evropske unije. (Sud Evropske unije, <https://www.curia.europa.eu>).

3. ULOGA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA U OSTVARIVANJU JAVNOG INTERESA

Funkcija i poslovi koje obavljaju državni službenici su od velikog značaja za cjelokupno funkcionisanje državnog sistema, jer doprinose ostvarenju javnog interesa. Uslovi zapošljavanja u javnim upravama često su uvjetovani poslodavčevim kratkoročnim ciljevima, poput pronalaženja najboljeg kandidata za određeni položaj ili suočavanja s vanjskim uticajima. Promjene koje se provode često ne odgovaraju bilo kojoj vrsti dugoročne strategije, nego se zbivaju ad hoc. Nerijetko, čak i ako se strateško upravljanje primjenjuje u planiraju javnih uprava, ono se zanemaruje u kriznim situacijama ili u korist kratkoročnih prioriteta. To se pogotovo odnosi na javne uprave čije ciljeve određuju političari – odluke se mijenjaju ovisno o hitnosti nekog problema ili, recimo, u vrijeme izbora. Nadalje, kada je pažnja usmjerena na rješavanje pojedinih kratkoročnih ciljeva, na strateške se zaboravlja. Na primjer, u nekim državama se čeka donošenje zakona o javnoj, odnosno državnoj službi, ali se provedba odgađa zbog nedovoljnih finansijskih sredstava ili straha od učinka u vremenima trenutačne krize.

Tradicionalno su državni službenici uvijek bili bolje zaštićena skupina zaposlenika, a danas, u vrijeme globalizacije, oni se trebaju više prilagoditi zahtjevima dinamičnog tržišta rada. No, iako se procesi reforme u javnoj upravi u Evropi odvijaju već duže vrijeme, te se može činiti da bez obzira na njihova politička i administracijska uređenja, evropske države pokreću slične oblike reforme javnog sektora, države članice Evropske unije odlučile su odabrati drugačije puteve za ostvarivanje te reforme s obzirom na različite tradicije i historijske okolnosti. (Herman i Čupurdija, 2011)

U tom smislu se govori o kriteriju iz Madrida koji je uslov za članstvo u Evropskoj uniji, postavljen na sastanku Evropskog vijeća 1995. godine. Riječ je o dodatnom kriteriju za članstvo u Evropskoj uniji kriterijima iz Kopenhagena 1993. godine. Ovaj kriterij se odnosi na prilagođavanje administrativne strukture s ciljem stvaranja uslova za postupnu i skladnu integraciju. Podrazumijeva jačanje administrativne sposobnosti i stvaranje efikasnog državnog sistema uprave za provođenje *acquis communautaire*-a i drugih obaveza koje proizilaze iz članstva u Evropskoj uniji. Kriterij iz Madrida naziva se još administrativni kriterij. (Direkcija za evropske integracije, <https://www.dei.gov.ba>)

Funkcija koju državni službenici obavljaju je po mnogo čemu zahtjevna, i od samih službenika se očekuje potpuna predanost i odgovornost u vršenju istih. Poslovi su specifični, jer se direktno tiču funkcionisanja državnog sistema koji je u uskom dodiru sa građanima i ostvarivanjem njihovih prava. Državni organi uprave, odnosno državni službenici u vršenju svojih poslova moraju osigurati poštovanje i primjenu slijedećih principa:

- a) zakonitost;
- b) transparentnost i javnost;
- c) odgovornost;
- d) učinkovitost i ekonomičnost;
- e) profesionalna nepristrasnost;
- f) politička nezavisnost.

Nesporno je da specifičnosti funkcija koje obavljaju državni službenici u državnim organima vežu za sebe i specifičan sistem prava, dužnosti i odgovornosti. Kada je riječ o Bosni i Hercegovini, ovaj sistem je zasnovan zakonima o državnoj službi Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kao i podzakonskim aktima i kolektivnim ugovorima. Kao i u drugim organizacijama, u državnim organima kadrovi su osnovni elemenat organiziranja i funkcioniranja. Zapravo, za uspješno, redovno, pravilno i zakonito funkcioniranje državnih organa nužno je angažiranje profesionalnih lica, koji će kompetentno obavljati poslove i zadatke iz okvira nadležnosti državnih organa. Organi uprave i pravna lica s javnim ovlaštenjima dužni su zahtjeve građana rješavati u skladu sa zakonom

i drugim propisima i u zakonom propisanim rokovima. Dužni su omogućiti im efikasno, brzo i jednostavno ostvarivanje prava i pravnu pomoć. Iz naprijed navedenog, jasno je o kakvoj vrsti poslova i obavljanju funkcija se misli kada govorimo o državnim službenicima. U prvom redu, državni službenici su odgovorni za ostvarivanje i zaštitu prava građana, te da obavljajući poslove iz opisa svog radnog mjesta doprinose ostvarivanju općeg interesa. Postupanjem suprotno utvrđenim obavezama odgovorna lica u organima uprave mogu počinuti povredu službene dužnosti, prekršaj ili krivično djelo. (Radojičić i Vukašnović, 2006) Organ uprave predstavlja državu, njene interese i ciljeve u okviru zakonom utvrđenog djelokruga i nadležnosti. Država i njeni organi upravljanja predstavljaju neraskidivo i međusobno trajno jedinstvo. Državni službenici su veoma bitna karika u lancu, jer direktno pridonose funkcionisanju državnog aparata.

4. MOGUĆI PRAVAC RAZVOJA NACIONALNIH PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

Svaka povreda zakonom zaštićenog prava je osnov za pokretanje predviđene vrste postupka, odnosno spora za zaštitu istih. Pod individualnim radnim sporom može se podrazumijevati spor koji nastaje između zaposlenika i poslodavačkog subjekta, povodom povrede individualnog, pojedinačnog i ličnog prava, odnosno utvrđivanja obaveze ili neposrednog ličnog interesa iz radnog odnosa, a zasnovanog na propisu, kolektivnom ugovoru, općem aktu ili ugovoru o radu, za čije rješavanje, u završnoj, konačnoj instanci, nadležan sud. Ovakvo shvatanje individualnog radnog spora može se na shodan način primijeniti i na radne odnose državnih službenika. Iz prikaza osnovnih elemenata interne zaštite proizilazi da državni službenici imaju pravo da se obraćaju nadležnom sudu za preispitivanje konačne odluke nadležnog tijela. U slučaju Bosne i Hercegovine, može se reći da su u pitanju različiti sudovi koji odlučuju o službeničkim sporovima. Državni službenici u institucijama Bosne i Hercegovine imaju pravo na pokretanje upravnog spora ako je konačnim upravnim aktom povrijeđeno njihovo pravo iz radnog odnosa. Tužbu protiv konačnih upravnih akata rješava Upravno odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine. Državni službenici u organima uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, u upravi na nivou Republike Srpske i u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, pokreću parnicu pred općinskim, odnosno osnovnim sudovima. Ovo je posljedica zakonodavnih rješenja prema kojima pojedinačni akti sa područja radnih odnosa nemaju svojstvo upravnog akta, pa zbog toga dolazi do primjene odgovarajućih odredbi zakona o radu. Pravna stajališta i praksa pravosudnih institucija u pogledu statusa državnih službenika je još uvijek predmet mnogobrojnih rasprava i različitih mišljenja

i stajališta. Predmeti koji se odnose na ostvarivanje prava državnih službenika i njihov status se unazad deset godina nisu mogli smatrati „građanskom stvari“. U pravu Evropske unije, presudom Evropskog suda za ljudska prava *Pellegrin protiv Francuske* iz 1999. godine, napravljen je presedan u pogledu odlučivanja, odnosno po prvi put je utvrđena povreda prava, tj. pravo da se državnih službenik poziva na kršenje prava na pravično suđenje. (Omejec, 2006) Nevažno da li domaći pravni sistem definiše određeni postupak kao građanskopravni ili krivičnopravni, o službeničkim sporovima se treba pristupiti na način da se temeljno ispituje, a ne automatskim odbacivanjem slučaja kao nedopuštenog iz razloga što neki odnosi ne "spadaju" pod primjenu člana 6. stava 1. Konvencije. Ustavni sud Bosne i Hercegovine, kao najviša pravna instanca, se pozivala na tzv. funkcionalni kriterij, prema kojem pod zaštitu prava na pravično suđenje, svakako, ne potpadaju one određene službe koje uključuju odgovornosti u opštem interesu ili učestvovanje u vršenju vlasti podijeljenih javnim pravom. Sporovi u vezi s statusom državnih službenika su specifični iz razloga što kada govorimo o državnim službenicima mislimo na službenike koje savremena pravna doktrina definiše kao fizičke osobe koje nakon prijema u državnu službu, obavljaju poslove u kojima država nastupa prema građanima kao javna vlast. (Steiner i Ademović, 2010) Zbog toga ne mogu ostvarivati zagarantovana prava koja proističu iz njihovog radnopravnog statusa. Prava i dužnosti državnih službenika treba strogo odvojiti od prava i obaveza organa uprave, odnosno države. Ostvarivanje prava državnih službenika putem pravosudnih institucija ne smije ničim biti uvjetovano, a pogotovo činjenicom da se radi o službenicima koji obavljaju djelatnost u interesu svih građana države.

Vodeći se primjerom osnivanja specijalizovanog Suda Evropske unije za službeničke sporove, javlja se ideja za osnivanjem sličnih institucija na nacionalnom nivou. Imajući u vidu, s jedne strane, poseban status državnih službenika, i neujednačenu praksu pravosudnih institucija s druge strane, ova ideja je itekako opravdana. Kada je riječ o pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini, one povodom službeničkih sporova koji se javljaju u vezi s statusom državnih službenika, odlučuju u parničnom postupku. Samim tim je postupak ostvarivanja zaštite nedosljedan, obzirom da se rješavanje na nivou institucija vodi u upravnom postupku. Slijedeći zakonska pravila, sudska zaštita se analogno tome ostvaruje vođenjem upravnog spora pred nadležnom sudskom instancom. Evropska unije je uvidjela potrebu osnivanja jedne specijalizovane sudske institucije Suda Evropske unije za službeničke sporove, čiji je mandat isključivo odlučivanje o sporovima službenika institucija Unije i svake od institucija pojedinačno. Zanimljivo je da je Sud osim statusnih pitanja, odlučivao i o pitanjima penzijskog i invalidskog osiguranja i utvrđivanja disciplinske odgovornosti. Ovo je primjer

sveobuhvatnog i meritornog sistemskog rješavanja svih pitanja koja su od značaja za radni status državnih službenika. Pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini nemaju posebne odjele koji bi se bavili rješavanjem službeničkih sporova kao posebne vrste upravnih sporova. Ambiciozno je govoriti o osnivanju zasebnih pravosudnih tijela, ali je potreba za uspostavljanjem posebnih odjela neophodna. U prilog ovome ide argumentacija da je radnopravni status državnih službenika specifičan i regulisan *lex specialis propisima*. Osnivanje posebnih odjela bi značilo efikasnu administraciju, značajne uštede i ukidanje određenog broja tijela koja u drugom stepenu odlučivala o službeničkim sporovima. Primjeri takvih tijela su odbori za žalbe državnih službenika koji u Bosni i Hercegovini odlučuju po žalbama službenika na odluke organa vlasti kao njihovih poslodavaca. Postupak ostvarivanja prava se isključivo treba vezati za matične institucije, a zatim na sudski put zaštite istih. Stoga, ne postoji prepreka da nadležnosti pomenutih tijela preuzmu pravosudne institucije koje će u okviru svojih odjela odlučivati o radnopravnom statusu službenika. Sistemski uređen mehanizam zaštite prava je osnov za konstantan razvoj institucija. Najviše sudske instance nemaju ujednačenu praksu odlučivanja i upravo zbog specifičnosti radnopravnog statusa službenika, ostvarivanje zaštite omogućavaju kroz različite vrste postupaka. Kada iscrpe redovne pravne lijekove, službenici zaštitu svojih prava traže u okviru ustavnih sudova. Pozivajući se na prava iz evropskih konvencija, službenici u državama članicama Evropske unije nisu imali mnogo uspjeha niti se o njihovim zahtjevima meritorno odlučivalo. O njihovom radnopravnom statusu se raspravljalo kao o prethodnom pitanju. Sve ove činjenice ukazuju na potrebu razvoja nacionalnih pravosudnih institucija u vezi s rješavanjem radnopravnog statusa državnih službenika. Iako je prestao sa radom, Sud Evropske unije za službeničke sporove je bio primjer institucije koja meritorno odlučuje isključivo u jednoj vrsti sporova.

Opća zamjerka ovoj instituciji je nepostojanje dvostepenosti u odlučivanju, odnosno nepostojanje apelacionog odjeljenja obzirom da je Opći sud rješavao kao drugostepeni organ. Načelo dvostepenosti je u sudskim postupcima od krucijalne važnosti. Kada se radi o rješavanju jedne vrste sporova, pravnu sigurnost daju institucije koje u svom mandatu imaju mogućnost drugostepenog odlučivanja. Takve institucije najbolje poznaju meritum spora i stvaranjem prakse postaju specijalizovane za određenu vrstu spora. U odnosu na Sud Evropske unije za službeničke sporove, on nije imao nadležnost rješavanja sporova između službenika i institucija država članica.

Bez obzira na to, njegova organizacija, koncept nadležnosti i djelokrug rada mogu biti osnov reorganizacije nacionalnih pravosudnih institucija u smislu formiranja novih odjela pri onim pravosudnim institucijama koje redovno rješavaju službeničke sporove. Republika Hrvatska je osnovala

službeničke sudove i Viši službenički sud kao sudske instance koje odlučuju o teškim povredama službene dužnosti, što govori o postojanju svijesti za razvojem pravosudnog sistema. Kada se radi o primjeru Bosne i Hercegovine, preporuka je da se o sporovima rješava isključivo kroz jednu vrstu postupka, upravnog ili parničnog. Institucije u lancu odlučivanja moraju biti konzistentne, bilo da se radi o Sudu Bosne i Hercegovine ili općinskim, odnosno kantonalnim pravosudnim institucijama. Trenutno je teško govoriti o rješavanju pitanja iz domena socijalnih prava koja proizilaze iz radnopravnog statusa službenika od strane posebnih odjela, jer se u tom slučaju mora pristupiti izmjeni velikog broja propisa koji uređuju ovu oblast. Ideja za razvojem pravosudnih institucija u ovom pravcu proizilazi i iz koncepta jačanja administrativne sposobnosti i stvaranja efikasnog državnog aparata, jer njega čine upravo službenici koji moraju imati jedinstven sistem ostvarivanja zaštite svojih prava iz radnopravnog statusa.

5. ZAKLJUČAK

Imajući u vidu da su poslovi koje obavljaju državni službenici od krucijalnog značaja za cjelokupno funkcionisanje institucija javne vlasti, iz razloga što doprinose ostvarenju javnog interesa, javlja se potreba za sveobuhvatnim rješavanjem pitanja radnopravnog statusa službenika u okviru specijalizovanih pravosudnih tijela. Primjeri za razvoj pravosuđa se trebaju crpiti iz sistemskog uređenja Evropske unije i njenih pravosudnih institucija.

Osnivanje i uloga Suda Evropske unije za službeničke sporove može biti osnov eventualnog pravca razvoja kako nacionalnih pravosudnih institucija zemalja članica Evropske unije, tako i Bosne i Hercegovine. Većinu administrativnih aparata država čini veliki broj službenika. Dosadašnja sudska praksa evropskih zemalja je pokazala da redovni sudovi nemaju kapaciteta u meritornom odlučivanju u službeničkim sporovima, što dovodi do neujednačenog odlučivanja. Iako se praksa posljednjih godina mijenjala, ona još uvijek nije dosegla nivo konzistentnosti i pravne sigurnosti.

Potreba za osnivanjem specijalizovanih odjela u okviru postojećih pravosudnih institucija ili posebnih specijalizovanih institucija koje će se baviti rješavanjem sporova službenika je sve prisutnija. Ona doprinosu jačanju i razvijanju institucija državnih vlasti u pravcu sveobuhvatnih sistemskih reformi, koje za rezultat imaju državu vladavine prava i zagarantovani mehanizma zaštite istih.

LITERATURA

1. Ademović, N., Marko, J., Marković, G., 2012. Ustavno pravo Bosne i Hercegovine. Sarajevo: Fondacija Konrad Adenauer e. V,
2. Banović, D., Gavrić, S., 2011. Država, politika i društvo u Bosni i Hercegovini. Sarajevo: University press Magistrat Sarajevo,
3. Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine, <http://www.dei.gov.ba>,
4. Herman V., Čupurdija M., 2011. O nekim pitanjima radnopravnog statusa u javnoj upravi; komparativno. Sarajevo: Pravo i porezi,
5. Misita, N., 2009. Institucije Evropske unije. Sarajevo: Revicon,
6. Misita, N., 2010. Evropska unija – osnivanje i razvoj. Sarajevo: Revicon,
7. Misita, N., 2014. Uvod u pravo Evropske unije. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu,
8. Omejec, J., 2006. Status državnih službenika, Pravna praksa i stajališta Evropskog suda za ljudska prava, Evropskog suda pravde i Ustavnog suda Republike Hrvatske, Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
9. Radojičić Vukašinović, Z., 2006. Evropski standardi statusa državnih službenika, Beograd: Pravni život,
10. Steiner C., Ademović, N., 2010. Ustav Bosne i Hercegovine – Komentar, Sarajevo: Fondacija Konrad Adenauer e. V. Program pravna država/Jugoistočna Evropa,
11. Sud Evropske unije, <https://www.curia.europa.eu>,
12. Žilić, A., 1996. Bosna i Hercegovina - Kodeks ljudskih prava, Slavonski Brod: Amadeus,
13. Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12),
14. Zakon o državnoj službi u Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12),
15. Zakon o državnim službenicima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 79/2005, 81/2005 - ispr., 83/2005 - ispr., 64/2007, 67/2007 - ispr., 116/2008 i 104/2009),
16. Zakon o državnoj službi u organima uprave Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH" broj 28/06).